

ראה (277)

על כל פרט, כיצד לעשותו על הצד הטוב ביותר, ואילו קין הסתפק רק בעצם הבאת הקרבן, ותו לא מידי.
רב זילברשטיין שליט"א בספרו "עלינו לשבח"

עֲשֹׂר תַעֲשֹׂר אֶת כָּל תְּבוּאֹת זֵרְעֶךָ וְכוּ'...לְמַעַן תִּלְמַד לְיִרְאָה אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כָּל הַיָּמִים (יד.כב-כג)
 פירות של עם הארץ נקראים פירות דמאי מלשון דא מאי, לפי שהם ספק מעושרים. כיון דע"ה אינם נזהרים במעשרות, ובאמת יש לתת טעם למה לא יזהרו ע"ה במצוה זו של מעשרות דוקא. ונראה לתרץ דהנה איתא במדרש בזכות המעשרות זוכין לתורה שנאמר "עשר תעשר" וסמיך ליה "למען תלמד וכו'", ואם הם עם הארץ סימן שאינם נזהרים במעשרות, דאלו היו נזהרים, הרי לא היו עם הארץ דהיו זוכים לתורה, ולכן אין נאמנים על המעשרות.
ספר "מטעמי השולחן"

הכרת טובה עד היכן?

וְקָרָא עֲלֶיךָ אֵל ה' וְהָיָה כִּךָ חֶטָּא (טו. ט)
 אמר רבי אלעזר בואו ונחזיק טובה לרמאין שאלמלי הן היינו חוטאין בכל יום שנאמר "וְקָרָא עֲלֶיךָ אֵל ה' וְהָיָה כִּךָ חֶטָּא" (כתובות מח.). מבואר בדברי הגמרא שמחוייבים אנו בהכרת טובה אפילו לאדם רשע ורמאי, משום שסוף כל סוף בזכותו העונש של התעלמות מנתינה לעניים קל יותר, ולכאורה יש לשאול, מדוע צריך להכיר להם טובה והלא הם רמאין ולא נתנו לנו לעצמנו שום דבר? אלא, עצם זה שבזכותם יש לנו איזו שהיא טובה, צריכים אנחנו להיות מכירי טובה. לא יאומן כי יסופר. כך רואים אנו בחז"ל (יבמות סג.): רבי חייה הוה קא מצערא ליה דביתהו, כי משכח מידי צייר ליה בסודריה ומייתי ניהלה, אמר ליה רב קא מצערא ליה למר, אמר ליה: דיינו שמגדלת בנינו ומצילות אותנו מן החטא. לכאורה, הלא כוונתה לטובת עצמה ולמה מחייב הדבר הכרת טובה, אלא מכאן יסוד גדול, עצם זה שאדם נהנה המכיר הטובה אינשי טובה ע"י וזה מחייב להיות משועבד תמיד אליו.
ספר "לחתך עליון"

המניעים לנתינת צדקה ותרופותיהם

נָתַן תְּתֵן לוֹ וְלֹא יָרַע לְכַבֵּךְ בְּתַתָּךְ לוֹ (טו. י)
 ב' טענות יש לאדם שלא נותן צדקה. א) מרגיש שממונו מתחסר. ב) אפילו אם מאמין שלא יגיע לו שום היזק וחסרון, אבל בשעת הנתינה עד העת שהקב"ה ישלם לו, ישנו חסרון, נחסר לו הכסף. על זה כתבה התורה "נָתַן תְּתֵן לוֹ וְלֹא יָרַע לְכַבֵּךְ בְּתַתָּךְ לוֹ", שיחסר מממונו, כמו

אֶת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֵל מִצְוֹת ה' וכו' וְהִקְלַלְתָּ אִם לֹא תִשְׁמְעוּ וכו' וְסִרְתָּם מִן הַדֶּרֶךְ (יא. כז- כז, כח)
 בברכה כתוב "אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ" בלבד, ואלו בקללה נאמר "אִם לֹא תִשְׁמְעוּ וכו' וְסִרְתָּם מִן הַדֶּרֶךְ". יש לומר: מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, ואילו מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה, לכן במצוה די "אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ", כששומע ומקבל על עצמו לקיים, יש לו כבר שכר, אבל בעבירה אין נענשים על המחשבה, לכן בקללה כתיב "וְסִרְתָּם מִן הַדֶּרֶךְ", רק אם עשה את עבירה נענש.
ספר "שיח הפרשה"

ונתתה את הברכה על הר גזרים ואת הקללה על הר עיבל (יא. כט)

להקיש קללות לברכות, מה ברכות בקול רם אף קללות בקול רם (מדרש תנחומא). דרכו של עולם, כשבאים לשבח אדם בעד מעשה שעשה, משבחים אותו בקול רם בפני הציבור כולו, אבל אדם שעשה מעשה רע ויש להוכיחו על פניו, עושים זאת בצניעה לבל ישמע אדם, כי חוששים פן יבוא הלה לכלל כעס. ברם ברצונו של השם יתברך הוא שכשם שמשבחים לאדם בעד מעשיו הטובים בקול רם, כך יש להוכיחו בעד מעשיו הרעים גם כן בקול רם, למען ישמעו הכל וייראו ללמוד ממעשיו הרעים, ולא להחניף לו ולטשטש מעשהו בשתיקה.
ספר "מעינה של תורה"

אם האדם אינו צועד קדימה, סופו הוא שמתדרדר מבחור נְדָרִיקָם אֲשֶׁר תִּדְרוּ לָהּ (יב.יא)

וברש"י: "מבְּחָר נְדָרִיקָם", מלמד שיביאו מן המובחר. גם אם אדם הולך בדרך הישר, ועושה הטוב בעיני ה', יש לזכור שדורשים ממנו להביא את המובחר, ולמצות את העובדה המוטלת עליו, עד תום. אל יאמר האדם לעצמו, הרי אני צועד במסלול הנכון, ואם כן יכולני כבר לישוב בשלווה ולספוק כף אל כף בהנאה, אלא מחוייב הוא בכל רגע ורגע להשקיע את כל מרצו וכישוריו, לבו ונפשו, כדי להוסיף איכות וכמות במעשיו הטובים. הרי גם קין והבל הלכו שניהם לכאורה בדרך הטובה. שניהם הביאו קרבן לה', וכל אחד מהם רצה לעשות רצון קונו. אלא מאי? האחד השקיע יותר את לבו בענין הבאת הקרבן, והביא מן המובחר, "מבכורות צאנו ומחלבהן", דהיינו מהדברים היותר טובים והשני הביא רק " מפרי האדמה" וכפי שמסביר רש"י מן הגרוע. לכן למרות ששניהם עשו מעשה טוב, קרבנו של האחד התקבל ושל השני לא. הבל החליט שאם הוא מביא קרבן, אזי צריך להשקיע בזה, ולהביא את היותר טוב, אין די רק בעצם ההחלטה על הבאת הקרבן, אלא צריך להמשיך ולחשוב

ויראה. ולכן נצטוו להביא קרבן בעת בואם לראות פני שכניה, כדי שיתעלו ויתקברו אל הבורא יתברך.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות"

הלכה: אוצר בית דין

במסגרת אוצר בית דין, מתנהל השיווק כחלוקה של התוצרות לצרכנים, והם נדרשים לכסות את הוצאות בית הדין של שלבי השיווק מן הקטיפה: קטיפה, איסוף, אריזה, איחסון, הובלה, חלוקה לצרכנים בתחנות עצמם (חנויות שמיטה), שמירה וכדומה, אך לא בעבור הפירות עצמם, שהרי הם הפקר. וצריך שיהיה ניכר שהפירות הם הפקר ושהתשלום הוא רק שכר טירחה ואין מוכרים אותם בדרך סחורה. נחלקו הפוסקים אם מותר לבית הדין לגבות גם עבור ההוצאות שהיו לפני הקטיפה.

ספר "פירות שביעית"

פתגם: זה לא יפה לרוץ ליד חבר צולע

ספר "שמחלה"

חקירה: אין העדים חותמים על השטר אא"כ נעשה בהכשר

מכת העדים, שחזקה שלא יעשו נגד הדין, או שאין פוסלים שטר מספק, כשם שאין פוסלים עדים מספק (קובץ שיעורים בבא בתרא קפא) *ספר "קובץ יסודות וחקירות"*

סיפור: אחרי הגבאי

ראש הגבאים בבית הכנסת היה איש ריב ומדנים, וכמעט כל המתפללים רחשו לו שנאה ובוז. פעם אחת, אחרי תפילת ערבית, ?הלם השמש על הבימה והכריז: היות והגבאי הראשי שלנו יש לו יארציט, אל יאמר איש קדיש לפניו, אחרי רשאים כולכם לומר קדיש.

ספר "חד וחלק" חלק ג' (קטז)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אליהו בן זהרה, אברהם בן רבקה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליו, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוח, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, רישירד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, חנה בת ציפוריה, ישראל יצחק בן ציפוריה, יעל רייזל בת מרטיין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ולציפוריה לידיה בת רבקה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן משה, מסעודה בת בלח, משה בן מזל פורטונה, אליהו בן זהרה.

שכתב הטור (יו"ד ס' רמ"ז) : ואל יעלה על לב אדם לומר איך יחסר ממוני ליתנו לעניים כי יש לו לדעת וכו', ועוד, כי הדבר בדוק ומנוסה כי בשביל הצדקה שנותן לא יחסר לו, אלא אדרבה תתווסף לו עושר וכבוד וכו'. ועל טענת האדם שבינתיים חסר לו ממון אומרת התורה: "וְלֹא יָרַע לְכַבֵּךְ בְּתַתֶּךָ לּוֹ", רצונו לומר שלא ירע לבו בשעת הנתינה שיחסר לו כעת הממון אשר נתן, "פִּי בְּגִלְלֵי הַדְּבָר הַזֶּה יִבְרַכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מַעֲשֶׂיךָ וּבְכֹל מַשְׁלַח יָדְךָ", ולא תרגיש כלל את החסרון ואף אם תעסוק במסחר במעט כסף, מכל מקום יצוה ה' את הברכה שתרוויח הרבה כאילו שהיית סוחר עם ממון רב.

ספר "אוצרות התורה"

פִּי לֹא יִחְדַּל אֲבִיוֹן מִקְרֵב הָאָרֶץ עַל פֶּן אֲנֹכִי מְצַנֵּף לְאֹמֵר פְּתַח תִּפְתַּח אֶת יָדְךָ לְאֶחִיךָ לְעֲנִיךָ וּלְאֲבִינֶךָ בְּאֶרְצֶךָ (טו).

(יא)

המילה "לְאֹמֵר" מיותרת לכאורה, ויש להבין לשם מה נכתבה? יש לומר: אדם שהקב"ה בירכו בהון, ודאי יש ביכולתו לקיים את מצות הצדקה, אולם מה יעשה האביון, אשר אין בידו ממון? איך יקיים הוא מצות צדקה? אולם חז"ל מצאו תרופה גם לאיש האומלל הזה, שאף הוא יכול לקיים מצות צדקה, וזאת על ידי שיטריח את עצמו לאסוף צדקה עבור עניים אחרים, וזה נחשב כאילו נתן צדקה מהונו, כי גדול המעשה יותר מן העושה. ומשום כך איש שאין לו ממון, מוטלת עליו חובה לעורר אחרים ולדבר על לבם שיפתחו את ידם לתת צדקה. זו כוונת הפסוק "נתון תתן לו...אולם לכאורה הלא יודעים אנו "כי לא יחדל אביון מקרב הארץ" ואיך יקיים מצות צדקה והרי הוא עצמו אביון? ולכן מסיים הפסוק: "על פן אֲנֹכִי מְצַנֵּף לְאֹמֵר" לאחרים "פְּתַח תִּפְתַּח אֶת יָדְךָ"

ספר "להתעזר באהבתך"

גם אם אתה נאנח מיסורים, עליך לשמוח

וְהִיִּיתָ אִף שְׂמֵחַ (טז. טו)

יש להבין: מה לשון "אִף שְׂמֵחַ"? יש לומר שכאן יש רמז על מה שכתב במדרש (בראשית ז. כג): "וישאר אך נח", על שהיה מאחר מזון לארי, היה נושך ברגלו, ומכח היסורים היה צועק "אך", לשון אנחה. זהו שמרומו כאן "אך" לשון הנחה, אף על פי שיש לך יסורים לצעוק עליהם "אך", לשון אנחה, אף על פי כן תהיה שמח.

ספר "ושלל לא יחסר"

וְלֹא יִרְאֶה אֶת פְּנֵי ה' רִיגָם (טז. טז)

כשם שעושים מבחן לתלמידים בכל מחצית השנה, לבודקם האם ראו סימן יפה בלימודם, כך ציוותה התורה לעלות לרגל לירושלים ולבוא לפני השי"ת בוחן כליות ולב ג' פעמים בשנה. ובעת בואם, היה רואה אותם האם נתעלו במדרגתם. ועל כן נצטוו: "וְלֹא יִרְאֶה אֶת פְּנֵי ה' רִיגָם", שלא ימצאו חלילה ריגים מתורה

